

TEXT: TOM ŘEPÍK

FOTO: TAOS SKI VALLEY

JIŽANSKÉ

Chutná vám představa lyžování ve strmých a prašanem zasypaných terénech vysokých jehličnatých lesů, s exotickými výhledy na subtropickou poušť Nového Mexika z liduprázdných sjezdovek? V tom případě může být Taos vaším vysněným resortem. Pouze však, nejezdíte-li na prkně.

PARADOXY

Pokud holdujete snowboardu, Taos pusťte z hlavy – jako jedno z velmi mála míst v Americe (ještě Alta a Deer Valley) se tu smí výhradně lyžovat. Resort nabízí jedny z nelegendárnějších černě-diamantových terénů kontinentu a zároveň jde o nejjihnější situovaný americký lyžařský areál z těch významných. 2800 až 3800 m nadmořské výšky a zeměpisná šířka odpovídající Krétě – to v překladu znamená spousty prašanu a nezvykle silné slunce. Co však ti snowboardáči? To musí skutečně na zdejší kopce zapomenout? Ne tak docela.

Stačí zamířit o hřeben vedle – do údolí téměř neznámého zapadlého zlatokopeckého městečka Red River. Z Taosu pouhých 7 km vzdušnou čarou, ale kvůli kopcům dobrých sedmdesát po silnici. Objevíte se v místě, kde budete zřejmě velmi často kroutit hlavou. Jedna z prvních věcí, která vás zarazí, bezpochyby bude: „kde jsou všichni lyžaři?“ Je poledne po nové noční nadílce dvaceti čísel prašanu, do kterého by již touhle dobou měly mnohé hrany lyží kreslit jednu typickou vlnku za druhou. Příkré svahy nad vámi jsou však neporušené! Jen spodní začátečníc-

ká zelená placka Gold Rush, vedoucí k hlavní lyžařské chatě, je přečpaná plužícími postavami. Vždyť tohle přeci není normální!

Red River

Jenže ono toho je v Red River nenormálního víc. Šéf místní lyžařské školy prozrazuje, že plných 80% všech zdejších návštěvníků pochází ze sousedního Texasu a Oklahomy – jižanských pouštních států, kde spíš vědí, co je to tornádo než sněžení. Bez přehánění – nemálo z těch lidí nikdy nevidělo sníh! Poprvé se s ním na živo setkávají až zde, když v texaskách a kostkovaných flanelových košilích přijedou na výlet do hor. Válí se zde ve sněhu, koulují se a staví sněhuláky tak vášnivě, až to zdejší usedlíky přivádí k úžasu. Během jedné silné chumelenice se tu prý nějaký nadměru vzrušený Texasan obrátil na vlekáře: „To je umělý sníh, anebo přírodní?“

Více než 90% klientů zdejší lyžařské školy a zhruba třetina všech návštěvníků skiresortu jsou lidé, kteří nikdy v životě nelyžovali. Šéf školy šprýmuje, že do Red River jezdí dvě kategorie lidí: ti, kteří na lyžích v životě nestáli a pokročilí lyžaři. Jakmile prý dokážete na lyžích zastavit a zatočit, řadíte se v Red River mezi pokročilé. Ambicí většiny z nich nicméně nadále zůstává

v pluhu zdolávat pár místních zelených tratí. Strmé svahy v horních partiích kopce s netknutým prašanem rádi přenechávají místním.

Útěk před sluncem

Red River leží zapadlý na málo frekventované silnici č. 38 v hlubokém, byt' vysoko položeném (2660 m) údolí Sangre de Cristo Mountains, které lze zeměpisně chápat jako jižní začátek předlouhého pásu legendárních Rockies. Městečko s necelou pětistovkou stálých obyvatel tvoří téměř 2 km dlouhá řada dřevěných stavení, restaurací, barů a několika lyžařských obchodů po obou stranách hlavní silnice, s lyžařskými svahy vyrůstajícími bezprostředně za jejich humny. Jde o staré důlní město, dnes žijící v zimě lyžováním, a v létě z turistiky lidí, co se do hor utíkají schovat před spalujícími vedry Texasu a Nového Mexika. Ze starousedlíků tu prý lyžují téměř všichni.

Včetně místního starosty, jehož životní příběh se v mnohém podobá osudům tolika zdejších obyvatel: poprvé se tu objevil na lyžařské dovolené coby malé dítě s rodiči. Jakmile dospěl, do Red River se vrátil, stal se lyžařským instruktorem, našel si na svazích nevěstu a už odsud neodjel. Dnes spolu se ženou vlastní a provozují místní Riverside Lodge a podle svých slov, navzdory důležité funkci je jeho největší starostí, kdy přijde další sněžení, jak se zlepší ve vlastním lyžování a zda zákazníkům na jejich chatě něco nechybí.

Taos

Většina místních lyžařů z Nového Mexika o zapadlém Red River buďto nic neví, anebo je pro ně nepohodlně daleko. Tak paradoxně nízký počet domorodých lyžařů (11%) nevykazují statistiky žádného jiného resortu. Sportovci z největších zdejších aglomerací Santa Fe a Albuquerque jezdí do bližších

středisek Angel Fire, Pajarito, Sandia Peak a zejména nejznámějšího Taosu. Ten je proslulý svými prudkými terény a hlubokým prachovým sněhem – což je zároveň tím hlavním zdůvodněním zdejší rodiny Blakeových, která resort od jeho založení vlastní (nyní již vedení resortu přebírá jejich třetí generace), proč sem nepustí nikoho se snowboardem. Přesněji řečeno pustí – ale každoročně až na poslední týdny sezóny v dubnu.

Abyste mohli lyžovat v Taosu, nemusíte být nutně experty; přesto jde o nejlepší místo široko daleko, kam takový expert může přijet. Resort je však propleten i řadou zelených a modrých sjezdovek, jakkoli téměř dvě třetiny všech tratí (nepočítajíc volný terén) jsou neoddiskutovatelně černé. Nejde jen o nejznámější Al's Run – legendární boulovaťou sjezdovku vedoucí pod hlavní lanovkou, kterou nevyhnutelně spatří každý příchozí k pokladně

a nejednoho natolik vystraší, že sem umístili uklidňující ceduli: „Nepanikařte, díváte se jen na třicetinu našeho terénu. Máme tu i spoustu lehkých sjezdovek“. Skutečné výzvy se nachází kdekoli na několik kilometrů dlouhém hlavním hřebenu, na nějž musí lyžaři z vrcholových stanic lanovek ještě kus dopochodovat po svých. Z libovolného místa se pak spustí extrémním terénem do údolí. Nejvyšším bodem hřebenu je Kachina Peak, přes 3800 m vysoký, na nějž túra s lyžemi na ramenou trvá z konečné lanovky poctivých 40 minut. Spoustě lyžařů však každý den stojí za námahu.

Dvě dovolené v jedné

Do Taosu, ačkoli leží o hřeben blíže než Red River, není ve skutečnosti příliš blízko odnikud. Z hlavních lyžařských center na severu sousedícího Colorada je to sem 500 a více kilometrů, nejbližší mezinárodní letiště v Albuquerque je přes 200 km a více než dvě hodiny cesty daleko. Nepříliš snadná dostupnost zdejšího resortu je zřejmě tím hlavním důvodem, proč není Taos v obležení prašan milujících Kanadánů, toužících alespoň na moment uniknout jejich domácím mrazům, aniž by museli slevit ze svých nároků na sníh. Hovoříme totiž o téměř každodenním pálicím slunci a (z lyžařského hlediska) extrémně vysokých teplotách jak v horách samotných, tak zejména v těsně přiléhající poušti o 300 výškových metrů níže, v kaňonu vykrojeném řekou Rio Grande. Zcela běžnou après-ski aktivitou jsou tu horská kola, tenis nebo prostá turistika po okolní písčité krajině plné kaktusů a na povrch země vybublávajících podzemních horkých pramenů. Lyžařští návštěvníci Taosu si tak bez velké nadsázky mohou užívat dvou dovolených zároveň: její zimní verze v kopcích a letní v subtropích o kus níž.

Mimoходом, nedaleko odsud po proudu Rio Grande leží rozsáhlý, z velké části v podzemí maskovaný objekt, ve kterém pracuje a vždy pracovalo nejvíce nositelů Nobelových cen na světě. Mám na mysli Los Alamos, americké výzkumné atomové laboratoře, kde mimo jiné vznikly i nechalně známé pumy svržené v srpnu 1945 na Hirošimu a Nagasaki. Tento

jeden z nejstřeženějších ústavů na světě má své veřejné muzeum – pokud v Taosu budete, stojí za to sem na hodinku dvě odjet.

Bájně Pueblo...

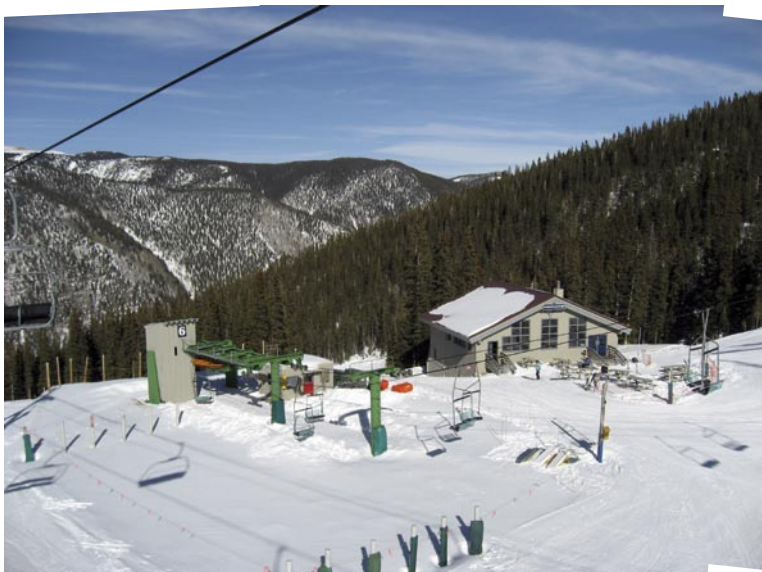
Vlastně, každá dovolená v Taosu by měla mít ještě jeden další rozměr: historicko-naučný. Zhruba 30 km na jih od skiareálu se v údolí Rio Grande rozprostírá město Taos. Už v něm samotném si nemůžete nevšimnout spousty staveb, u kterých použili architekti jako předlohu starý indiánský styl adobe, jež tu prožívá nefalšovanou stavební renesanci (španělský výraz „adobe“ znamená na slunci vysušená cihla z hlíny a slámy). Ono původní a světoznámé Taos Pueblo stojí zhruba 5 km severně od města, na břehu říčky Rio Pueblo de Taos a na úpatí mohutného horského masívu s dominujícím nejvyšším bodem Nového Mexika – Wheeler Peak (4014 m). Je doloženo, že se na tomto místě indiáni usadili již 500 let před příchodem Kolumba do Nového světa. V roce 1540 sem Francisco Vásquez de Coronado (1510–1554) přišel hledat legendárních „sedm zlatých měst“ nebo také „bonanzu“, avšak odjel zklamán. V Pueblu údajně dodnes žije kolem 1500 indiánů, kteří mluví vlastním jazykem Tewa.

...a skutečné Pueblo

Jedná se o celistvý, nepřehledný shluk stavení z okrových hlíněných zdí oblých rohů, teras a plochých střech – až potud vyhlížejících přesně tak, jak je vyobrazuje každá turistická brožu-

ra a katalogy cestovních kanceláří. Kdo by zde však čekal dojemnou romantiku starých časů, bude velmi zklamán. Uvnitř je téměř všechno proměněno v jedno velké a předražené tržiště. Za parkování, za vstup i za fotografování se tu platí jednou desetidolarovkou za druhou. Jednotlivá stavení v centru vesnice kolem náměstíčka (mimoходом sloužícího jako placené parkoviště) jsou přeměněny na primitivní obchůdky nabízející místní keramiku, ozdoby z bižuterie (můj kolega z Jablonce přísahal, že v ní poznal nezpochybnitelnou českou výrobu), indiánské oděvy, malby, a přešel podobného typického sortimentu.

Na prospektech vyobrazené indiány v tradičních pestrobarevně zdobených krojích v Taos Pueblo těžko potkáte. Ti běžně chodí v usmoulaných tričkách, šortkách, džínách či montérkách, jsou vesměs pořádně tlustí a na návštěvníky se bez přetvářky dívají jako na nikdy nevysychající zdroj dolarů. Vsadil bych se, že na koni jich dnes umí jezdit naprosté minimum – na náměstí mají své motorky a auta. Do těch každý den v pět odpoledne nasednou okamžitě poté, co zastrčili poutače a uzamkli své krámky, a odjedou někam do svých skutečných, pohodlnějších domovů. Čímž ono legendární Taos Pueblo v mžiku osíří, a znovu ožije až druhý den v devět ráno. Tak takhle to tedy chodí v jedné z nejproslavenějších indiánských kolonií na světě, nejdéle obydlené v Americe, údajně nepřetržitě přes tisíc let... No co, možná je ten údaj pravdivý. Dnes už ale jen v rámci otevíracích hodin.

NEW MEXICO (NM)

Pátý největší americký stát, velmi řídko osídlený (necelé 2 mil. obyvatel). Původní sídlo domorodých kmenů Pueblo, Apache, Comanche a Navajo. Krajinu státu pokrývají rozsáhlé pouště zlatavé barvy, které na severu přechází v mohutné zalesněné a zasněžené hory. Je zde množství národních parků, např. White Sands (bílé duny s unikátní faunou a flórou, ale také testovací území nukleárních zbraní) nebo Carlsbad Caverns (jeskyně s největším výskytem netopýrů na kontinentu). Vzhledem k abnormálně suchému klimatu je přes 70% všech zdejších silnic nijak neuzpevněnými cestami. Hlavní město Santa Fe je nejvyšší metropolí v USA (2140 m). Téměř polovina místních obyvatel mluví španělsky coby svým hlavním jazykem. www.newmexico.gov

TAOS SKI VALLEY

2805–3804 m, 110 sjezdovek na 1294 akrech plochy. 12 lanovek a vleků, 8 metrů sněhu za rok. Denní skipas \$63. Resort byl založen v roce 1955 manželi Blakeovými, kteří zde přebývali v karavanu, jelikož v údolí nebylo jediné stavení. Prvních osm let tu museli žít bez elektřiny, první roky lyžaři šlapali nahoru po svých nebo se drželi lana za jednoduchým sněžným vozidlem. Dnes resort vedou jejich vnoučata. www.skitaos.org

RED RIVER

2667–3154 m, 58 sjezdovek na 257 akrech plochy. 7 lanovek a vleků, 6 metrů ročních sněhových srážek. 90% tratí pod umělým zasněžováním, denní skipas \$49. Jeden z nejpodivnějších skiareálů, které jsem v Americe viděl. Drtivá většina lyžařů nepřijíždí z nedalekých aglomerací místního státu, nýbrž z více než 400 km vzdáleného texaského Amarilla nebo téměř 800 km z Oklahoma City. www.skiredriver.com